

VIDES AIZSARDZĪBAS MĀCĪBU PRAKSES LABORATORIJA TOP ZEMNIEKU SAIMNIECĪBĀ "ALEKSANDRI" (z/s A)

JĀNIS ALNIS

"EKO – LUDZA" vadītājs

Rundānos, Ludzas raj., Latvija, LV - 5739

Laboratorija bijušās Rundānu muižas teritorijā – vietā, kurā jaunieši iepazīsies ar daudziem Latgales pakalnu, purvu vides aizsardzības un izmantošanas praktiskiem un teorētiskiem darbiem. Izmitināšana, ēdināšana, atpūta ar rundāniešu pamestības noskaņu pārvarēšanu. Iesākums krievvalodīgo zonas atdzimšanai ...

Laboratorijas ideju pamatā ir profesoru G. Novika, A. Ūbeļa, M. Oša u.c. koncepcijas par vidi kā antropogēnu procesu kompleksu, kopu, ieskaitot tajos etniskos un reliģiskos faktorus. Izmantotas etnoekoloģiskās "Eko – Ludzas" zinātniskās grupas atziņas. Ora et labora! – no latīņu valodas var iztulkot, ka oratoram ir jāstrādā, ka vides aizsardzībai nepieciešama trīsvienība Dievs – Daba – Darbs.

Laboratorijas vieta Rundānu pagasts – vēsturē reti minēts, jo atrodas pa vidu starp Zilupi, Dagdu, Rēzekni, Ludzu, Nirzu. Z/s A izvietota Latgales augstienes ūdensšķirtnē. Vides tīrības etalons. Te savu tecējumu sāk Sarjanka – Daugavas pieteka. Rundānu strauts aiznes ūdeņus uz Veļikajas upi. Te pēdējā laikā seno latgaļu pilskalnu aizsardzības līnija.

10 gadus z/s A nelieto ķīmikālijas. Atkritumus uzkrāj bedrēs, virs kurām iestāda kokus. Tiek mūsdienīgi atjaunota seno latgaļu naturālā saimniekošana kā videi draudzīga, bet ievērojot tirgus prasības.

Laboratorijā pārstāvētas tēmas: 1) zālmēslojumu, sapropeļa un kūtsmēsļu kombinācijas tīrumos, dārzā, mežā; 2) laistīšana ar paštecēšanu; 3) augļu un ogu pārstrāde biezeņos, sulās un vīnā, neizmantojot tehniku; 4) kļavu sulu pārstrāde maizes zupas koncentrātā (dziedniecībai); 5) cukurbiešu sīrupa izgatavošana bez biešu piegāršas; 6) latgaļu biškopības restaurēšana: bišu spieta vadīšana ar sitieniem pa zāli un spaiņi, medus sviede – kasete uz mieta utt.

Laboratorijā izstrādātas vairākas tēmas: koku vainagu veidošana pēc ornamenta "Austras koks" likumībām; dekoratīvu koku audzēšana un veidošana meža kopšanas darbos un ornamentētos apstādījumos; laukakmeņu dekoratīvie pielietojumi. etnogrāfiskais lauku māju remonts, izmantojot jumta skaidu, dēļu un brusu izgatavošanas iekārtas, blietētā māla būves, fundamenti, tiltu balsti ar cementa apmetumu, siltummezgls nogāzēs lejā ar siltumvadu tranšejā uz kalti, uz kūpinātavu, siltumnīcu, šķūni, izvietotiem augšup pa nogāzi; mazmuižiņas ar AEA un nolaižamiem zivju dīķiem projekts pēc Rīgas VU "Meliorprojekts"; sadarbība ar bebrim.

Pasākumu izstrāde, lai tiktu pārtraukta cilvēku skaita samazināšanās laukos, tīrumu un ainavu degradācija. Izstrādāts integrālais vides kvalitātes superpozīciju kritērijs kā akad. E. Lavendela u.c. ideju alternatīva un kā katra praktikanta uzkrātās informācijas pārbaudes metode.